

Súd: Najvyšší súd
Spisová značka: 2ObdoK/5/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1116218402
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 11. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Beáta Miničová
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:1116218402.1

Uznesenie

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Beaty Miničovej a členiek senátu Mgr. Sone Pekarčíkovej a JUDr. Jaroslavy Fúrovej v spore žalobcu: LEGES Recovery k.s., Pod Urpínom 5, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 47 982 586, správca úpadcu: Ing. N. W., F. XX, XXX XX R., IČO: 40 105 504, zastúpeného spoločnosťou Advokátska kancelária Prachová & Pobijak, s. r. o., Pribinova 20, 811 09 Bratislava, IČO: 50 491 300, proti žalovanému 3/: Ing. G. W., narodený XX. G. XXXX, W. XXXX/XX, XXX XX R., žalovanej 4/: Ing. E. L., narodená X. K. XXXX, W. XXXX/XX, XXX XX R., obaja zastúpení spoločnosťou Marják, Ferenci & Partners s.r.o., Tajovského 17, 040 01 Košice, IČO: 50 164 988 a žalovanej 5/: N. G., narodená XX. C. XXXX, F. XX/K., XXX XX R., zastúpenej spoločnosťou BARRISTER LEGAL s. r. o., Radvanská 28, 811 01 Bratislava, IČO: 46 225 234, o určenie neúčinnosti právneho úkonu, vedenom na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. B1-7Cbi/25/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave, č. k. 3CoKR/70/2022-1148 zo dňa 28. februára 2024 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Bratislave, č. k. 3CoKR/70/2022-1155 zo dňa 27. marca 2024, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalobcu o d m i e t a .

II. Žalovaným 3/, 4/ a 5/ p r i z n á v a voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom, č. k. 7Cbi/25/2016-1001 zo dňa 14. marca 2022 zamietol žalobu a zaviazal žalobcu nahradiť žalovaným 1/ až 5/ 100 % trov konania, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.

2. Podanou žalobou sa žalobca s poukazom na § 57, § 60 a § 62 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZKR“) domáhal určenia neúčinnosti v petite žaloby označených kúpnych zmlúv (ďalej aj „kúpna zmluva 1 a kúpna zmluva 2“) uzavretých medzi Ing. N. W. a Ing. G. W. (pôvodne žalovaní 1/ a 2/) ako predávajúcimi a Ing. G. W., Ing. E. L., ako kupujúcimi a následne medzi Ing. G. W., Ing. E. L., ako predávajúcimi a N. G., ako kupujúcou.

3. Vzhľadom na späťvzatie žaloby voči Ing. N. W. a Ing. G. W. (pôvodne žalovaní 1/ a 2/), súd prvej inštancie voči označeným žalovaným konanie zastavil, rozhodol o trovách konania a v konaní ďalej meritórne pokračoval so žalovanými 3/, 4/ a 5/, voči ktorým žalobu zamietol. V dôvodoch rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že vo vzťahu ku kúpnej zmluve 1 nemal preukázané splnenie jednej zo základných podmienok incidenčnej odporovacej žaloby v zmysle hypotézy § 57 ods. 4 ZKR, a to, že odporovaný právny úkon má povahu úkonu, ktorý ukracuje uspokojenie pohľadávky niektorého z veriteľov. Konštatoval, že ukrátenie nie je zákonnou domnienkou odporovateľnosti (nepredpokladá sa). Jeho existenciu je vždy povinný preukazovať a tvrdiť žalobca. Ukrátenie čo i len jedného v konkurze prihláseného veriteľa je správca povinný preukázať k času, kedy dlžník odporovaný právny úkon

urobil, resp. kedy nadobudol účinnosť. Na podporu svojho záveru poukázal na konštantnú judikatúru, konkrétne rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2Obdo/31/2000 a Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 4CoKR/23/2019. Zo skutkových tvrdení žalobcu a ním predložených dôkazov nevyplývajú skutočnosti ozrejmujúce stav majetku úpadcu v čase účinnosti odporovaného právneho úkonu a následne po uskutočnení odporovaného právneho úkonu, z hľadiska jeho dopadu na majetkové pomery úpadcu v čase jeho uskutočnenia a na možnosť uspokojenia pohľadávok veriteľov úpadcu, ktoré existovali v čase uskutočnenia úkonu a zároveň boli prihlásené do konkurzu.

4. Vo vzťahu k druhej časti petitu, ktorým sa žalobca domáhal voči žalovanej 5/ vydať do všeobecnej podstaty úpadcu nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX, kat. územie Q. R., súd prvej inštancie uviedol, že do konkurznej podstaty úpadcu možno vydať iba majetok nadobudnutý na základe neúčinného právneho úkonu, keď neúčinnosť právneho úkonu určí súd. Žalovaná 5/ nenadobudla majetok na základe neúčinného právneho úkonu, ale na základe kúpnej zmluvy 2. Nie je možné zaviazat' ju vrátiť do konkurznej podstaty nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX. Súd mal za to, že žalobca sa mal namiesto vydania špecifikovaných nehnuteľností domáhať peňažnej náhrady od žalovaného 3/ a 4/, keďže sa majetok zapísaný na LV č. XXXX, kat. územie Q. R., v čase podania žaloby už v ich vlastníctve nenachádzal. Súd prvej inštancie zároveň poukázal na tú podstatnú skutočnosť, že pokiaľ ide o zmenu žaloby jej rozšírením o neúčinnosť prevodov ďalších nehnuteľností, k rozšíreniu došlo po uplynutí prekluzívnej ročnej lehoty (§ 57 ods. 2 ZKR). V tejto časti namietanej neúčinnosti kúpnych zmlúv (týkajúcej sa žalobcom dodatočne označených pozemkov) žalobu voči žalovaným 3/, 4/ a 5/ preto zamietol.

5. Na odvolanie žalobcu proti rozsudku súdu prvej inštancie rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“), ako súd odvolací rozsudkom, č. k. 3CoKR/70/2022-1148 zo dňa 28. februára 2024 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Bratislave, č. k. 3CoKR/70/2022-1155 zo dňa 27. marca 2024 tak, že opravil záhlavie rozsudku súdu prvej inštancie (výrok I.), potvrdil výrok I. rozsudku súdu prvej inštancie a zmenil jeho výrok II. tak, že žalovaným 3/, 4/ spoločne a nerozdielne a žalovanému 5/ priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu (výrok II.) a žalovaným 3/ a 4/ spoločne a nerozdielne a žalovanému 5/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (výrok III.).

6. V odôvodnení rozsudku odvolací súd uviedol, že skutkové a právne závery súdu prvej inštancie a na nich založený právne záväzný výrok rozsudku, ktorým súd žalobu zamietol a žalovaným priznal nárok na náhradu trov konania, považuje za vecne správny. Súd prvej inštancie sa vo svojom procesnom postupe správne a dôvodne zaoberal a zisťoval naplnenie základných zákonom stanovených podmienok odporovacej žaloby, ktorými je včasnosť podania žaloby (§ 57 ods. 2 ZKR), odporovaný úkon je ukracujúcim úkonom a je možné mu odporovať (§ 57 ods. 4 ZKR), odporovaný úkon vykonaný v čase, v ktorom ho možno postihnúť odporovateľnosťou (§ 60 ods. 3 ZKR).

7. Konkurz na majetok úpadkyne bol vyhlásený uznesením Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 8K/51/2014 zo dňa 20. augusta 2015, zverejnený v Obchodnom vestníku č. 164/2015 zo dňa 26. augusta 2015. Súd prvej inštancie, vychádzajúc z dátumu vyhlásenia konkurzu, podľa odvolacieho súdu správne ustálil včasnosť podania pôvodnej žaloby, doručenej dňa 30. augusta 2016 (t. j. v posledný deň lehoty stanovenej § 57 ods. 2 ZKR, v znení účinnom od 1. januára 2012). Rovnako správne sa podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie vysporiadal aj s otázkou včasnosti rozšírenia pôvodnej žaloby (doručenej súdu elektronicky dňa 25. marca 2019), kde konštatoval preklúziu práva žalobcu. Z obsahu spisu je nesporné, že žalobca zmenenou žalobou rozšíril pôvodne žalovaný nárok (právo) o ďalšie nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom prevodu podľa kúpnych zmlúv, avšak žalobca ich prevodu v pôvodnej žalobe neodporoval (t. j. v tejto časti kúpnu zmluvu 1 a 2, nenapadol a nebola predmetom odporovania). Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s právnym záverom súdu prvej inštancie, že predmetná kvantitatívna zmena žaloby bola uplatnená po uplynutí prekluzívnej ročnej lehoty od vyhlásenia konkurzu, v dôsledku čoho takto uplatnené (rozšírené) právo nie je možné žalobcovi priznať. Žalobu o určenie neúčinnosti právneho úkonu - kúpnych zmlúv v časti týkajúcej sa ďalších prevádzaných nehnuteľností preto súd prvej inštancie dôvodne zamietol.

8. Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie vec správne skutkovo a právne posúdil aj v závere, že žalobca nepreukázal, že odporovaný právny úkon - kúpna zmluva 1 je ukracujúcim právnym úkonom podľa § 57 ods. 4 ZKR, t. j. že napĺňa zákonnú a neopomenuteľnú podmienku právneho úkonu, ktorému

je možné odporovať. Ustálená rozhodovacia prax odvolacích súdov, ako aj dovolacieho súdu, už dala odpoveď, že dôkazné bremeno preukázania naplnenia podmienky odporovaného úkonu podľa § 57 ods. 4 ZKR zaťažuje žalobcu. Niet sporu v tom, že nie každý odplatný právny úkon, ktorým dôjde k prevodu majetku, má povahu ukracujúceho úkonu. Samotný prevod majetku znamená len zmenu jeho formy (z vlastníctva veci na spravidla peňažné plnenie). I v prípade, ak by konkrétnym právnym úkonom došlo k zmenšeniu hodnoty majetku dlžníka (napr. z dôvodu prevodu za nižšiu cenu), táto skutočnosť sama o sebe nevyvoláva následok ukracujúceho úkonu, pokiaľ dlžník disponuje dostatkom iného majetku, z ktorého by bol spôsobilý uspokojiť pohľadávky svojich konkurzných veriteľov, existujúce a splatné v čase vykonania/účinkov napádaného právneho úkonu. Dôsledok ukrátenia čo i len jedného z veriteľov (neskôr prihlásených do konkurzu), ktorý v čase vykonania tohto právneho úkonu mali voči dlžníkovi splatné pohľadávky, musí nastať k momentu jeho platnosti, resp. k momentu nástupu jeho vecno-právnych účinkov. Len voči takémuto právnemu úkonu konkurzný zákon pripúšťa možnosť domáhať sa jeho neúčinnosti.

9. Odvolací súd poukázal na to, že súd prvej inštancie dospel k záveru, že zo skutkových tvrdení žalobcu a ním predložených dôkazov nevyplývajú skutočnosti ozrejmujuce stav majetku úpadcu v čase účinnosti odporovaného právneho úkonu a následne po uskutočnení odporovaného právneho úkonu z hľadiska jeho dopadu na majetkové pomery úpadcu, ktoré existovali v čase uskutočnenia tohto právneho úkonu, a ktoré boli zároveň prihlásené do konkurzu. Odvolací súd, vychádzajúc z obsahu spisu a z neho vyplývajúceho skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, sa stotožnil so správnosťou právneho záveru, že žalobca nepreukázal, že by po uzavretí kúpnej zmluvy 1 došlo k zmenšeniu majetku (v BSM) úpadcu a jej manžela (dlžníci) v takej miere, ktorou bola naplnená podmienka ukracujúceho úkonu podľa § 57 ods. 4 ZKR. Z obsahu spisu i súpisu podstaty úpadcu vyplýva, že disponoval ďalším nehnuteľným a hnutelným majetkom. Žalobca nepreukázal, že by hodnota majetku úpadcu v pomere k splatným pohľadávkam veriteľov (ktorí sa následne prihlásili do konkurzu), existujúcim v čase uzavretia kúpnej zmluvy 1, nepostačoval na úhradu týchto pohľadávok. Odvolací súd konštatoval, že v prípade nepreukázania naplnenia podmienky ukracujúceho právneho úkonu podľa § 57 ods. 4 ZKR nie je daný dôvod skúmať a viesť ďalšie dokazovanie ohľadne naplnenia žalobcom vymedzeného právneho dôvodu odporovania právnemu úkonu dlžníka. Nenaplnenie podmienky § 57 ods. 4 ZKR je dôvodom na zamietnutie žaloby, ako správne konštatoval súd prvej inštancie.

10. Vo vzťahu k ďalším námietkam odvolací súd uviedol, že námietku žalobcu o spriaznenosti medzi pôvodne žalovanými 1/, 2/ a žalovanými 3/, 4/ vyhodnotil ako právne nedôvodnú a neopodstatnenú. Z obsahu spisu vyplýva, že medzi účastníkmi kúpnej zmluvy 1 nebol žiadny vzťah spriaznenosti a žalovaní 3/ a 4/ nespĺňajú žiadnu z definícií spriaznenej osoby podľa § 9 ZKR. Subjektívny názor žalobcu o potrebe posudzovať tento vzťah ako vzťah spriaznených osôb, nemôže spriaznenosť založiť. Za opodstatnenú odvolací súd nepovažoval ani námietku o nepreukázaní úhrady prvej časti kúpnej ceny z kúpnej zmluvy 1 v sume 100 000,- eur. Žalobca súdu prvej inštancie nepredložil žiadny relevantný dôkaz, ani tvrdenie s pochybnosťami vyjadrenia žalovaných 3/ a 4/ a pôvodne žalovaného 2/ o vykonaní tejto úhrady, o realizácii ktorej svedčí aj pokladničný doklad založený v spise súdu prvej inštancie. Pokiaľ ide o výhrady žalobcu k aplikovateľnosti judikatúry, na ktorú v rozhodnutí poukázal súd prvej inštancie, odvolací súd potvrdil názor súdu prvej inštancie o dôvodnosti odkazu na tieto rozhodnutia a ich použiteľnosti v prejednávanej veci (Najvyšší súd Slovenskej republiky, sp. zn. 2Obdo/31/2020, Krajský súd v Žiline, sp. zn. 14CoKR/23/2019).

11. Odvolací súd vzhľadom na uvedené v prejednávanej veci nezistil naplnenie žalobcom uplatnených odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f), h) CSP a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je v jeho I. výroku vecne správny. V zmysle § 387 ods. 1, 2 CSP preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom I. výroku ako vecne správny potvrdil.

12. Proti výroku II. a výroku III. rozsudku dovolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“), ktorého prípustnosť odôvodnil tým, že súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jeho procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP) a tiež tým, že rozhodnutie dovolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP).

13. Prvú otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola vyriešená, dovolateľ formuloval nasledovne: Možno spravodlivo v rámci odporovacej žaloby správcu vyvolanej konkurzom vyhláseným

na majetok fyzickej osoby podnikateľa žiadať od správcu preukázanie majetkových pomerov úpadkyne za účelom posúdenia, či jej zostávajúci majetok po uzavretí kúpnej zmluvy 1 postačoval na uspokojenie vtedy existujúcich splatných pohľadávok tých veriteľov, ktorí sa následne prihlásili do konkurzu, keď úpadkyňa v postavení tak fyzickej osoby ako aj podnikateľa a teda aj účtovnej jednotky vôbec neposkytla správcovi súčinnosť v rozsahu kompletného účtovníctva a neposkytla ani ďalšie informácie o stave majetku a správca teda nemal objektívnu možnosť stanoviť hodnotu zostávajúcemu majetku ku dňu po vykonaní odporovaného úkonu?

14. Dovolateľ je názoru, že odvolací súd sa vo svojej rozhodovacej činnosti obmedzil výlučne na gramatický výklad ustanovenia § 57 ods. 4 ZKR, keď vo všeobecnosti posudzoval či žalobca splnil alebo nesplnil podmienku preukázania nedostatku ostatného majetku úpadcu po vykonaní odporovaného právneho úkonu. Podľa dovolateľa ZKR v čase vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu v roku 2015 nerozlišoval postavenie úpadcu - obchodnej spoločnosti a družstva, fyzickej osoby podnikateľa a fyzickej osoby nepodnikateľa. Skutková podstata odporovateľného právneho úkonu platila pre všetky typy úpadcov rovnako. Každý typ úpadcu má však svoje špecifiká predovšetkým s ohľadom na zisťovanie a zabezpečenie majetku podliehajúceho konkurzu. Na uvedenú skutočnosť súdy nižších inštancií neprihliadli. V rámci konkurzu vyhláseného na majetok fyzickej osoby podnikateľa, do konkurzu spadá všetok majetok, ktorý úpadca vlastní ako fyzická osoba (evidovaný na jej rodné číslo), ktorý nepoužíva na podnikateľské účely, resp. ho nemá zaradený v podnikaní, a ako fyzická osoba podnikateľ (evidovaný na jej IČO), ktorý používa na podnikateľské účely, má ho zaradený do účtovníctva a riadne o ňom účtuje.

15. V tomto smere nastáva pre správcu konkurznej podstaty faktický problém spočívajúci v tom, že súd ukladá správcovi naplniť skutkovú podstatu odporovateľného právneho úkonu § 57 ods. 4 ZKR ako by išlo o úpadcu právnickú osobu - obchodnú spoločnosť, ktorá vedie účtovníctvo v sústave podvojného účtovníctva a na základe hlavnej knihy vie na deň presne určiť stav majetku a záväzkov. Judikatúra, na ktorú odvolací a aj prvoinštančný súd poukázali, sa venuje konkurzu obchodných spoločností, kde mali správcovia úpadcov prístup k účtovníctvu a mohli presne preukázať stav majetku a záväzkov pred vykonaním odporovateľného právneho úkonu a po vykonaní odporovateľného právneho úkonu. Súdy nižších inštancií však opomenuli že v predmetnom prípade správca v postavení žalobcu takúto možnosť nemal, keďže nešlo o konkurz obchodnej spoločnosti, ale konkurz vyhlásený na majetok fyzickej osoby. Úpadkyňa ako fyzická osoba podnikateľ mala povinnosť viesť účtovníctvo v zmysle vtedy platného § 1 ods. 1 písm. a) bodu 3 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov. Súdy opomenuli tvrdenie žalobcu, že úpadkyňa jeho predchodcovi a ani žiadnemu inému správcovi nevydala kompletné účtovníctvo za obdobie predchádzajúcich 5 rokov od vyhlásenia konkurzu. V prípade vydania účtovníctva by bolo zrejmé, čo bolo zaradené do obchodného majetku úpadkyne a aká bola jej hodnota majetku. Úpadkyňa bola tiež spoločníčkou v niekoľkých obchodných spoločnostiach, ktoré podľa vyjadrenia žalovanej 5/ boli bonitné a teda ich hodnota mala prispieť k tomu, že majetok úpadkyne postačoval na krytie pohľadávok veriteľov aj po vykonaní odporovaného právneho úkonu. Oba súdy opomenuli argumentáciu žalobcu, kedy uviedol, že úpadkyňa ako štatutárny orgán a spolovník obchodných spoločností nepredložila ich účtovné závierky a daňové priznania, ani ich účtovníctvo, na základe čoho by správca vedel presne vyčíslieť hodnotu obchodných podielov úpadkyne. Zároveň nikto zo žalovaných relevantne nepreukázal, akú hodnotu mali mať obchodné podiely úpadkyne v týchto spoločnostiach. Správca nemá vedomosť o tom, či úpadkyňa o týchto obchodných podieloch účtovala a či zisk z týchto spoločností uvádzala vo svojom daňovom priznaní, nakoľko súčinnosť riadne neposkytla. Úpadkyňa bola tiež vlastníčkou drobného hnutelného majetku, ktorý správcovi riadne nevydala, motorových vozidiel a príviesného vozíka, ktoré správcovi nikdy neboli vydané z dôvodu, že mali byť odcudzené, nehnuteľného majetku, pričom o tomto majetku úpadkyňa nevedla žiadnu evidenciu, neúčtovala o ňom a taktiež o ňom neposkytla žiadnu súčinnosť a ani žiadne doklady.

16. Dovolateľ v nadväznosti na uvedené skonštatoval, že úpadkyňa úmyselne porušila ustanovenia § 74 a nasl. ZKR o povinnosti riadne a včas poskytnúť správcovi riadnu súčinnosť ohľadom jej majetku a účtovníctva. Nad rámec uvedeného správca v čase prvoinštančného konania lustroval register účtovných závierok v ktorom zistil, že ani za jednu z vyššie uvedených obchodných spoločností neboli podané daňové priznania a doložené účtovné závierky v rámci rozhodujúceho obdobia počas vykonania odporovaného právneho úkonu a to isté platí aj pre účtovné závierky úpadkyne ako fyzickej osoby podnikateľa. Z uvedeného vyplýva, že žalobca nemal objektívnu možnosť preukázať zmenšenie majetku úpadkyne a to z dôvodu opomenutia povinnosti zo strany úpadcu. Súdy nižších inštancií nemôžu spravodlivo od žalobcu požadovať preukázanie, že hodnota majetku k splatným pohľadávkam veriteľov

existujúcim v čase uzavretia kúpnej zmluvy 1 nepostačovala na úhrady týchto pohľadávok. Spravidlivé by to bolo vtedy, pokiaľ by si úpadca splnil zákonnú povinnosť a riadne poskytol súčinnosť. Úpadca však súčinnosť neposkytol, účtovníctvo nevydal a dopustil sa protiprávneho konania. Odvolací súd na tomto protiprávnom konaní (ktoré v celom rozsahu opomenul) založil právo žalovaných a právo úpadkyne na ochranu nehnuteľností, ktoré boli odporovateľným právnym úkonom vyvedené z majetku úpadkyne a tým bolo objektívne ukrátené právo veriteľov uspokojiť sa z týchto nehnuteľností. Odvolací súd sa vôbec nezaoberal možnosťou, že zo strany úpadkyne mohlo ísť o úmyselné a účelové konanie s vedomosťou, že bez riadneho poskytnutia súčinnosti správca nebude mať dostatok relevantných podkladov na podanie odporovacích žalôb.

17. Ďalej je potrebné podľa dovolateľa poukázať na to, že odvolací súd sa nevysporiadal s otázkou: akým spôsobom mal žalobca preukázať hodnotu ostatného majetku úpadkyne, ktorý nepodlieha povinnosti účtovania v čase vykonania odporovaného právneho úkonu? Dovolateľ je názoru, že s ohľadom na vyššie uvedené okolnosti, právny stav a úkony úpadkyne, správca vykonal porovnanie majetku a záväzkov z podkladov, ktoré mal k dispozícii a preukázal, že majetok úpadkyne sa zmenšil do tej miery, že to malo za následok ukrátenie pohľadávok veriteľov úpadkyne, ktorí sa následne prihlásili do konkurzu. Odvolací súd pre obhájenie svojho rozhodnutia rozhodovacej činnosti použil na výpočet hodnoty majetku súpis majetku vykonaný žalobcom 4 roky po vykonaní odporovaného právneho úkonu, a na tom základe žalobu zamietol. Odvolací súd teda použil taký spôsob výpočtu hodnoty majetku úpadkyne, ktorý žalobcovi v celom rozsahu odmietol, a mal vo vzťahu k žalobcovi za nesprávny. Uvedené skutočnosti predstavujú chybu v zedefinovaní relevantnej právnej otázky podstatnej pre vyriešenie sporu a zakladajú arbitrárnosť rozhodnutia a porušenie práva žalobcu na spravodlivý súdny proces.

18. Prípustnosť dovolania dovolateľ ďalej odvodzuje aj od otázky: Možno za ukrátenie veriteľov považovať skutočnosť, keď nehnuteľnosť bola predaná zjavne pod cenu a súčasne nebolo preukázané riadne vyplatenie kúpnej ceny a teda je zrejmé, že došlo k zmenšeniu majetku úpadcu?

19. Dovolateľ trvá na tom, že riadne preukázal výšku finančných prostriedkov, o ktoré boli veritelia úpadkyne odporovaným právnym úkonom ukrátení. Hodnota nehnuteľností predstavovala v čase ich predaja prostredníctvom kúpnej zmluvy 1 sumu 465 000,- eur. Táto suma bola stanovená znaleckým posudkom č. 221/2011, vyhotoveným znalcom z odboru stavebníctvo odhad hodnoty nehnuteľností. Podľa dovolateľa časť kúpnej ceny v sume 100 000,- eur, ktorá mala byť uhradená úpadkyni a jej manželovi v hotovosti, o čom má svedčiť príjmový pokladničný doklad č. 0021422012 zo dňa 14. februára 2012, nie je hodnoverne preukázaná a žalobca má podozrenie, že k jej úhrade nikdy ani nedošlo. Nasvedčuje tomu predovšetkým skutočnosť, že úpadkyňa, ani jej manžel nevedeli zdokumentovať ako s takýmto vysokým finančným obnosom naložili, nakoľko neuhradili ani čiastočne pohľadávky vtedy existujúcich veriteľov a neuhradili ani nedoplatky za elektrinu v sume cca 1 500,- eur, ktoré sa viazali k odporovanej nehnuteľnosti, ktorú aj po predaji užívali. Ďalej sa konajúce súdy nevysporiadali s poslednou 5. časťou kúpnej ceny v sume 1 671,45 eura. O zaplatení poslednej časti kúpnej ceny žiadny zo žalovaných nepredložil relevantný doklad a teda ostáva otáznou, či táto časť kúpnej ceny vôbec bola uhradená. Uvedené je potrebné podľa dovolateľa vziať do úvahy pri celkovom zmenšení majetku úpadkyne.

20. Naplnenie dovolacieho dôvodu nesprávneho právneho posúdenia dovolateľ vzhliada aj v posúdení otázky spriaznenosti žalovaných a úpadkyne a jej manžela. Dovolaciu otázku formuluje nasledovne: Možno za spriaznenú osobu pre účely odporovacej žaloby považovať osobu, ktorá uzatvorí s úpadcom kúpnu zmluvu na nehnuteľnosť (1. odporovaný právny úkon) a následne prevedie kúpnu zmluvou 2 (2. odporovaný právny úkon) túto nehnuteľnosť na blízku osobu (dcéru, syna) úpadcu? Resp. možno uvedené vzhľadom na skutkové a časové súvislosti hodnotiť aj ako jeden úkon, keď vlastnícke právo k nehnuteľnosti v konečnom dôsledku nadobudne dcéra úpadcu, a teda úmysel ukrátiť veriteľa by sa predpokladal?

21. Z konania žalovaných 3/ a 4/ je podľa dovolateľa preukázateľné, že voči úpadkyni, jej manželovi a ich dcére v postavení žalovanej 5/ konali z pozície blízkych osôb. Žiadna racionálne zmysľajúca tretia osoba, pokiaľ by nemala osobitý záujem blízkej osoby, by podľa dovolateľa nekonala tak, ako konali žalovaní 3/ a 4/. Odvolací súd sa v tejto súvislosti nevysporiadal s tým, že kúpa predmetných odporovaných nehnuteľností v žiadnom prípade nedávala žalovaným 3/ a 4/ žiadny ekonomický význam; počas konania na súde prvej inštancie žalovaní 3/ a 4/ menili svoju obranu, keď najprv uviedli, že išlo o čisto obchodnú

transakciu za účelom dosiahnutia ekonomického prospechu a následne po vyjadrení žalobcu a zistení, že na kúpe a následnom predaji prerobili, zmenili argumentáciu, že išlo o vyriešenie otázky bývania; žalovaní 3/ a 4/ za trvania ich vlastníckeho práva nevykonali žiaden relevantný úkon na deložovanie úpadkyne a jej rodiny z predmetnej nehnuteľnosti a ani si len nepreviedli dodávateľsko-odberateľské vzťahy k vode, elektrine a plynu na svoje osoby. Uvedené konanie podľa dovolateľa nápadne pripomína konanie spriaznených osôb, ktoré síce nie sú v príbuzenskom vzťahu, avšak ujmu úpadkyne a jej rodiny v podobe hrozby vydraženia nehnuteľnosti na dobrovoľnej dražbe pociťovali ako ujmu vlastnú. Žalobca ďalej zdôraznil, že odporované nehnuteľnosti boli prevedené dcére úpadkyne - žalovanej 5/ a rozdelenie prevodu na dve kúpne zmluvy malo len zastierací charakter, aby nešlo o priamy prevod na dcéru úpadkyne. Odvolací súd sa nevysporiadal ani s dôkaznými prostriedkami žalobcu preukazujúcimi, že za žalovanú 5/ robila všetky úkony samotná úpadkyňa prostredníctvom plnej moci. Zároveň sa nevysporiadal s § 62 ods. 2 písm. c) ZKR, kedy žalobca priamo poukazoval na skutočnosť, že žalovaná 5/ ako dcéra úpadkyne mala z odporovateľného právneho úkonu priamy prospech, teda nadobudnutie odporovaných nehnuteľností.

22. Odvolací súd napokon podľa dovolateľa porušil právo žalobcu na spravodlivý proces vydaním arbitrárneho rozhodnutia. Po procesnej stránke nezhodnotil vykonané, resp. nevykonané dôkazy. Neprihliadol na procesnú váhu a hodnotenie dôkazov zo strany súdu prvej inštancie, ktorý sa vôbec nevysporiadal s úmyslom úpadkyne a jej manžela „zachrániť“ odporované nehnuteľnosti pred veriteľmi, s konaním úpadkyne za žalovanú 5/, keď za ňu vybavovala všetky úkony smerujúce k uzatvoreniu kúpnej zmluvy 2 so žalovanými 3/ a 4/. Taktiež opomenul žalobcom namietané nesprávne vyhodnotenie argumentácie žalobcu a jeho dôkazných prostriedkov ku skutočnosti, že úpadkyňa vôbec neposkytla relevantnú súčinnosť k vydaniu svojho účtovníctva a účtovníctva obchodných spoločností v ktorých mala majetkovú účasť. Arbitrárnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia je podľa dovolateľa založená aj tým, že súd požadoval od žalobcu výpočet hodnoty majetku ku dňu vykonania odporovaného právneho úkonu na preukázanie ukrátenia veriteľov. V závere dovolateľ citoval nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 225/2020 zo dňa 5. apríla 2021.

23. Na základe vyššie uvedených skutočností dovolateľ navrhol, aby dovolací súd podľa § 449 ods. 1 CSP zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a aby priznal dovolateľovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %, ktorú budú žalovaní 3/, 4/ a 5/ povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne.

24. K dovolaniu žalobcu sa na výzvu súdu vyjadrila žalovaná 5/ a uviedla, že ak žalobca považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie za nenáležité odôvodnené, mal túto skutočnosť namietat už vo svojom odvolaní, čo však neurobil. Žalovaná 5/ poukázala na skutočnosť, že odvolací súd nevykonával žiadne ďalšie dokazovanie, pretože v konaní neboli žiadne novoty a ani nedošlo k žiadnej zmene právnej kvalifikácie a použitiu iných právnych noriem. Dokazovanie v celom rozsahu prebehlo na súde prvej inštancie a toto bolo skončené pred vydaním rozhodnutia súdu prvej inštancie. S poukazom na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. II. ÚS 37/2001 zo dňa 31. mája 2001 považuje žalovaná 5/ tvrdené porušenie povinnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP za zjavne účelové a nedôvodné.

25. Vo vzťahu k námietke nesprávneho právneho posúdenia veci žalovaná 5/ uviedla, že všetky otázky dôležité pre toho konanie boli v konaní riadne zodpovedané a riešil ich vo svojom rozhodnutí aj dovolací súd v konaní pod sp. zn. 2Obdo/31/2020 (obdobne aj Krajský súd v Žiline, sp. zn. 14CoKR/23/2019). Podľa názoru žalovanej 5/ od zodpovedania žiadnej zo žalobcom uvedených otázok výsledok doterajšieho konania pred súdmi nezávisel, a preto nie sú pre toto konanie dôležité. Zároveň žalobca sformuloval svoje otázky hypoteticky, sugestívne a zavádzajúco, vytrhol ich z kontextu takým spôsobom, že nezodpovedajú skutkovému stavu a dôkaznej situácii, v ktorom sa konanie viedlo. A preto aj ak by dovolací súd na tieto hypotetické otázky žalobcu odpovedal kladne, na výsledku konania by sa nič nezmenilo. Žalovaná 5/ v súvislosti s prípustnosťou dovolania na podklade dovolateľom nastolených otázok citovala uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1Obdo/9/2020 zo dňa 26. januára 2021.

26. V reakcii na prvú otázku dovolateľa žalovaná 5/ uviedla, že vo svojej podstate žalobca žiada, aby ako osoba konajúca s odbornou starostlivosťou, nemal žiadnu povinnosť tvrdenia a dôkaznú povinnosť, hoci je to evidentne v rozpore s čl. 8 CSP, všeobecnými zásadami pre sporové konanie a ustálenou praxou týkajúcou sa obdobných vecí podľa ZKR. Podľa žalovanej 5/ je zámerom žalobcu docieľiť, aby

správcovia mohli podávať žaloby aké chcú aj bez toho, aby zistili pred podaním odporovacej žaloby skutkový stav. Žalobcom nastolená otázka nie je právnou a jej zodpovedanie nebolo dôležité, žiaduce ani nutné pre doterajšie konanie a rozhodnutie vo veci. Žalobca, ako správca majetku úpadcu, nebol povinný podať túto odporovaciu žalobu v prípade, ak nemal spoľahlivo zistené, že bude úspešný v tomto konaní. Naopak, nakoľko je povinný konať s odbornou starostlivosťou, bol povinný takúto žalobu nepodať a postupovať tak, aby čo najskôr speňažil majetok úpadcu. Odpoveď na žalobcom nastolenú otázku je podľa žalovanej 5/ bez ohľadu na relevantnosť tejto otázky kladná, to znamená, že od správcu možno požadovať preukázanie majetkových pomerov úpadcu, keďže správca mal objektívnu možnosť posúdiť hodnotu majetku úpadkyne. Správca má podľa ZKR veľmi široko koncipované možnosti, ako zisťovať majetok úpadcu. Ide o najmä ustanovenia § 75 ZKR, na základe ktorého sú štátne orgány a tretie osoby povinné poskytnúť správcovi súčinnosť. Nedostatočný zákonný rámec preto nie je dôvodom, prečo súdy nižších inštancií žalobu žalobcu zamietli. Žalovaná 5/ podotkla, že ZKR predpokladá aj možnosť neposkytnutia súčinnosti zo strany úpadcu (§ 74 ods. 3 ZKR v znení v roku 2015 aj v súčasnom znení) ohľadne údajov o majetku podliehajúceho konkurzu a dáva správcovi možnosti na jej vynútenie.

27. Žalobca nebol v tomto konaní podľa žalovanej 5/ úspešný z dôvodu, že pred podaním žaloby nepostupoval s odbornou starostlivosťou podľa § 86 ZKR pri vyhodnocovaní, či je podanie odporovacej žaloby dôvodné. Žalobca vo svojom dovolaní postavil svoju otázku tak kapciózne, ako keby výsledok prieskumu majetku úpadcu a jeho hodnoty závisel od toho, či mu úpadca odovzdal účtovné závierky, čo však nie je pravda. Od účtovných závierok ohodnotenie stavu majetku úpadcu pred odporovaným úkonom a po vykonaní odporovaného úkonu v potrebnom rozsahu nezáviselo. Žalobca nevykonal porovnanie hodnoty majetku, ktoré vykonať mal. Žalobca sám na základe vlastnej úvahy pred podaním žaloby ohodnotil majetok úpadcov spolu na sumu vo výške = 506 833,39 eura, pričom suma je bez pridania hodnoty majetku, ktorý bol prevedený v roku 2012 z úpadcov na základe žalobcom odporovaného úkonu, resp. časti jeho protihodnoty vo výške = 100 000,- eur. Žalovaná 5/ poznamenala, že táto hodnota nie je hodnotou majetku úpadcov v roku 2012, ale hodnotou majetku určenou správcom až počas konkurzu. Podľa žalovanej 5/ ceny nehnuteľností celkovo narástli za obdobie rokov 2012 - 2016 dohromady o cca 5 %, a preto sa domnieva, že hodnota majetku úpadcov sa výrazne za obdobie rokov 2012 - 2016 nezmenila. Hodnota majetku úpadcov je tak na prvý pohľad výrazne vyššia ako výška v tom čase jestvujúcich pohľadávok veriteľov prihlásených do konkurzu. Podľa žalovanej 5/ bolo tiež úlohou žalobcu preukázať výšku splatných pohľadávok veriteľov prihlásených do konkurzu na účely posúdenia v nadväznosti na zistenie skutočnosti, či došlo k ukracujúcemu úkonu úpadcu v roku 2012 v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy 1. Tým, že žalobca pred podaním žaloby neporovnal hodnotu majetku úpadkyne a výšku splatných pohľadávok, správca podľa žalovanej 5/ nekonal s odbornou starostlivosťou.

28. Vo vzťahu k druhej dovolateľovej otázke žalovaná 5/ uviedla, že táto otázka je skutková, kapciózna a nereflektujúca zistený skutkový stav, a preto je nespôsobilá na to, aby bola predmetom dovolacieho prieskumu. Podľa žalovanej 5/ je v súdnom spise založený príjmový doklad č. 0021422012 zo dňa 14. februára 2012 o úhrade sumy vo výške 100 000,- eur a k tejto otázke vypovedal aj žalovaný 3/ a žalovaný 1/. Z obsahu položenej otázky podľa žalovanej 5/ vyplýva, že žalobca do dnešného dňa nepochopil (zrejme účelovo), v čom spočíva ukracujúci úkon. Žalovaná 5/ zohľadňujúc zvýšenie cien nehnuteľností tiež poukázala na to, že žalobca na uspokojenie veriteľov v konkurze získal len 25,65 % a 25,86 % z reálnej ceny týchto nehnuteľností v roku 2020. Z tohto pohľadu je tvrdenie žalobcu, že úpadcovia postupovali pri predaji svojho rodinného domu v hodnote = 460 000,- eur úmyselne v neprospech veriteľov (v tom čase predmetný majetok navyše podliehal začatému výkonu záložného práva F., a.s. a začatej exekúcii vedenej na návrh p. O.), keď akceptovali žalovanými 3/ a 4/ ponúkanú kúpnu cenu 300 000,- eur, teda predali svoj majetok za cca 65 % jeho hodnoty (aj to len s ohľadom na vtedajšiu situáciu), účelovým tvrdením. Zo strany žalobcu ide o zrejme použitie dvojitého štandardu, keď svoje speňažovanie za 25 % hodnoty považuje za perfektné, ale speňažovanie úpadcov za 65 % hodnoty za ukracujúce.

29. K tretej otázke dovolateľa žalovaná 5/ uviedla, že podľa jej názoru ide opäť o otázku, ktorej zodpovedanie nebolo s ohľadom na priebeh konania dôležité pre rozhodovanie vo veci, nakoľko preukazovanie existencie ukracujúceho úkonu, t. j. všeobecných náležitostí odporovacej žaloby, by v každom prípade bolo na žalobcovi bez ohľadu na to, či by odporovaný úkon urobil s cudzími alebo s blízkymi osobami. Ak by aj skutočne úpadca uzatvoril odporovaný úkon s blízkymi osobami, nastala by síce prezumpcia vedomosti o úmysle úpadcu ukrať veriteľov na strane nadobúdateľa, ale táto

by nastúpila až po preukázaní všeobecných predpokladov odporovacieho úkonu. Dôkazné bremeno ohľadom všeobecných náležitostí odporovacej žaloby v každom prípade znáša žalobca. Žalovaná 5/ sa tiež domnieva, že ide o otázku skutkovú. V prípade, že by dovolací súd mal za to, že ide o otázku právnu, žalovaná 5/ uviedla, že sudy oboch inštancií postupovali v súlade so zákonom, keď interpretovali vzťah na základe kúpnej zmluvy 1 ako vzťah medzi cudzími osobami. Nebyť toho, že u žalovaných 3/ a 4/ sa zmenili priority a ak by sa nerozhodli predmetný majetok po roku predať, žalovaná 5/ by nikdy nebola vlastníkom majetku, ktorý žalobca žiada vydať do podstaty. Právne úkony kúpnu zmluvu 1 a kúpnu zmluvu 2 nemožno ďalej podľa žalovanej 5/ považovať za jeden právny úkon, keďže takéto posúdenie by nemalo oporu v zákone, ani v súdnej praxi. V tejto súvislosti žalovaná 5/ citovala uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. II. ÚS 7/2012 zo dňa 6. marca 2012.

30. Rozsudky konajúcich súdov sú podľa žalovanej 5/ správne, zákonné a riadne odôvodnené, a preto žalovaná 5/ navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu v súlade s § 447 písm. f) CSP odmietol, resp. v súlade s § 448 ako nedôvodné zamietol a priznal žalovanej 5/ náhradu trov dovolacieho konania vo výške 100 %.

31. K dovolaniu žalobcu sa na výzvu súdu vyjadrili tiež žalovaní 3/ a 4/ a uviedli, že skutkové, ako aj právne závery odvolacieho súdu a na nich založené rozhodnutie je vecne správne. Žalobca v predmetnej veci neosvedčil dôvodnosť podaného dovolania, nakoľko žalobcom uvádzaná dovolacia argumentácia nemôže úspešne obstáť popri riadne a vyčerpávajúco zdôvodnených záveroch odvolacieho súdu uvedených v napadnutom rozsudku, ako ani popri ustálenej rozhodovacej praxi samotného dovolacieho súdu, na ktorú žalovaní upriamujú pozornosť aj v tomto vyjadrení. Žalovaní 3/ a 4/ majú za to, že dovolanie žalobcu nespĺňa kritéria prípustnosti dovolania podaného z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP a ani z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP. Žalobcom vymedzené otázky nepredstavujú otázky právne zamerané na interpretáciu alebo aplikáciu konkrétneho zákonného ustanovenia, ktorá je predpokladaná v ust. § 421 ods. 1 CSP spôsobom zadefinovaným judikatúrou dovolacieho súdu, ale jedná sa o skutkové otázky, ktoré dovolací súd nie je oprávnený riešiť. K namietanej vade zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP žalovaní uviedli, že dovolací súd nie je oprávnený posudzovať procesne náležitým spôsobom zistený a ustálený skutkový stav súdmi nižších inštancií a zaoberať sa skutkovými otázkami. Sudy nižších inštancií dospeli k uvedenému záveru na základe riadne vykonaného dokazovania, pričom základom bolo, že žalobca v konaní nepreukázal dôvodnosť svojej žaloby.

32. Vo vzťahu k žalobcom nastolenej prvej dovolacej otázke žalovaní 3/ a 4/ uviedli, že sa s úvahami žalobcu nestotožňujú. Z dovolacej argumentácie žalobcu je nutné vyvodit' iba jediný prijateľný záver, a to, že žalobca sa odkazujúc na tvrdenú nesúčinnosť úpadkyne snaží zbaviť svojej povinnosti uniesť dôkazné bremeno ohľadom tvrdenia, že odporovateľným právnym úkonom malo byť ukrátené právo veriteľov uspokojiť sa z tohto majetku. S poukazom na § 57 ods. 4 ZKR žalovaní 3/ a 4/ dali do pozornosti, že vo vzťahu ku kúpnej zmluve 1 nebolo preukázané, že by týmto právnym úkonom došlo k ukračovaniu uspokojenia pohľadávky niektorého z veriteľov úpadkyne. Pokiaľ žalobca staval svoj procesný útok v predmetnej právnej veci na tvrdení, že odporovaným právnym úkonom malo dôjsť k ukračovaniu uspokojenia pohľadávok veriteľov, mal byť aj plne uzrozumený s následkami prípadného neunesenia dôkazného bremena spojeného s týmto tvrdením. Žalobca je v zásade povinný tvrdiť a preukazovať skutočnosti, ktoré opodstatňujú jeho ohrozené alebo porušené právo, pričom výnimku z tejto zásady a presun dôkazného bremena na protistranu možno uplatniť iba vtedy, keď nie je možné neexistenciu určitej skutočnosti dokázať prostredníctvom tvrdenia iných pozitívnych skutočností (tzv. negatívna dôkazná teória). Pre úplnosť žalovaní 3/ a 4/ dodávajú, že na rozdiel od žalobcu, oni v konaní nielen tvrdili, ale aj riadne a úspešne preukázali skutočnosť vyvracajúcu pravdivosť tvrdení žalobcu o ukrátení veriteľov. V čase uzatvorenia odporovaného právneho úkonu (kúpnej zmluvy 1) pôvodní žalovaní 1/ a 2/ vlastnili nehnuteľný majetok vo výške cca 748 600,- eura, a teda disponovali dostatočnými peňažnými prostriedkami. Nad rámec uvedeného žalovaní 3/ a 4/ poukázali na ustálený právny názor odbornej verejnosti, podľa ktorého samotný prevod majetku znamená len zmenu jeho formy (z vlastníctva veci na spravidla peňažné plnenie). Ak by konkrétnym právnym úkonom došlo k zmenšeniu hodnoty majetku dlžníka (napr. z dôvodu prevodu za nižšiu cenu), táto skutočnosť sama o sebe nevyvoláva následok ukračovacieho úkonu, pokiaľ dlžník disponuje dostatkom iného majetku, z ktorého by bol spôsobilý uspokojiť pohľadávky svojich konkurzných veriteľov, existujúce a splatné v čase vykonania/účinkov napádaného právneho úkonu. Podľa žalovaných 3/ a 4/ tiež nemôžu úspešne obstáť ani výhrady žalobcu k aplikovateľnosti rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2Obdo/31/2020 a rozhodnutia Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 14CoKR/23/2019.

33. Pokiaľ ide o druhú otázku nastolenú dovolateľom, žalovaným 3/ a 4/ nie je zrejmé, čo ňou žalobca sleduje, keďže súdmi nižších inštancií boli okolnosti ohľadom zaplatenia časti kúpnej ceny v sume 100 000,- eur riadne zistené a nesporne preukázané. Žalobca podľa ich názoru nepredložil žiadny dôkaz spochybňujúci uskutočnenie tejto platby. Podľa žalovaných nehnuteľnosť, ktorá bola predmetom kúpnej zmluvy 1, nebola predaná pod cenu, tak ako to účelovo tvrdí žalobca a toto tvrdenie nemá oporu vo vykonanom dokazovaní.

34. Podľa žalovaných 3/ a 4/ sa nemožno stotožniť ani s tvrdeniami žalobcu o ich spriaznenosti s úpadkyňou. Žalovaní odmietajú tieto tvrdenia ako nedôvodné. Žalovaná 5/ ako dcéra úpadkyne v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy 1 študovala na vysokej škole v USA a o predaji rodinného domu nevedela. Dozvedela sa o ňom až v lete 2012 pri návšteve rodičov. Dovolateľov názor o zastieracom charaktere právneho úkonu je len v rovine ničím nepodloženéj subjektívnej úvahy, ktorá nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Žalovaní sa nestotožňujú ani s tvrdením žalobcu, že počas konania menili svoju obranu. Zámer žalovaných 3/ a 4/ bol prezentovaný od začiatku konzistentne, a to buď kúpou rodinného domu uchovať hodnotu, ktorá plynutím času bude lepšie speňažiteľná vzhľadom na predpokladaný nárast cien alebo v prípade potreby si dom ponechať na vedenie rodinného života.

35. Vzhľadom na všetky skutočnosti uvedené vo vyjadrení k dovolaniu žalovaní 3/ a 4/ navrhli, aby dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol a priznal žalovaným nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

36. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal námietky dovolateľa a dospel k záveru, že predložený mimoriadny opravný prostriedok je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c) CSP) a dovolanie nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 (§ 447 písm. f) CSP).

37. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosť tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti v CSP. Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu, ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Dovolanie v systéme opravných prostriedkov nie je ďalším odvolaním a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (1Cdo/113/2012, 4Cdo/280/2013, 7Cdo/92/2012, 3Cdo/539/2014). Základná idea mimoriadnych opravných prostriedkov vychádza z toho, že právna istota a stabilita, nastolenú právoplatným rozhodnutím, sú v právnom štáte narušiteľné len mimoriadne a výnimočne. Dovolací súd pristupuje k preskúmaniu samotnej dôvodnosti dovolacích dôvodov výlučne za predpokladu, že sú splnené podmienky prípustnosti dovolania, ktoré je dovolací súd povinný preskúmať prednostne.

K namietanej vade zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP

38. Relevantnými znakmi, ktoré charakterizujú vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP sú: a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu, znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

39. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle vyššie citovaného ustanovenia sa rozumie nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktorý sa vymyká zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktorý tak zároveň znamená porušenie Ústavou Slovenskej republiky zaručených procesných práv v spojení so súdnou ochranou práva. Podstatou práva na spravodlivý proces je možnosť fyzických a právnických osôb

domáhať sa svojich práv na súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky, poskytované právnym poriadkom, pričom integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po použití a výklade relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné, alebo prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. V kontexte dovolacích námietok dovolateľa najvyšší súd zdôrazňuje, že funkciou odôvodnenia súdneho rozhodnutia je predovšetkým doložiť správnosť rozhodnutia súdu, pričom odôvodnenie je zároveň aj prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydaní rozhodnutia a nástrojom ochrany pred svojvoľou súdnej moci. Odôvodnenie rozhodnutia by malo stranám sporu umožniť posúdiť, ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné právne predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní

40. Pod pojmom nesprávny procesný postup, ktorý odôvodňuje prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, je potrebné rozumieť faktickú činnosť alebo nečinnosť súdu, procedúru prejednanía vecí, ktorá znemožnila strane sporu plnohodnotnú realizáciu jej procesných oprávnení, máriacu možnosť jej aktívnej účasti na konaní, ale aj absenciu odôvodnenia súdneho rozhodnutia, jeho nedostatočnosť, nezrozumiteľnosť, nepresvedčivosť, či svojvoľnosť, nezabezpečujúcu všetky atribúty a garancie spravodlivej súdnej ochrany.

41. Námietky dovolateľa proti napadnutému rozsudku zodpovedajúce namietanej vade zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP vo svojej podstate smerujú k spochybneniu riadneho odôvodnenia tohto súdneho rozhodnutia. Dovolateľ namieta predovšetkým to, že súdy nižších inštancií sa riadne nevysporiadali s úmyslom úpadkyne a jej manžela zachrániť prevodom na základe kúpnej zmluvy 1 nehnuteľnosti pred veriteľmi, ako ani s namietaným konaním úpadkyne za žalovanú 5/ pri uzatváraní kúpnej zmluvy 2. Podľa dovolateľa súdy nižších inštancií mali tiež pri rozhodovaní zohľadniť, že úpadkyňa neposkytla žalobcovi (správcovi) relevantnú súčinnosť a nevydala svoje účtovníctvo, ako ani účtovníctvo obchodných spoločností, v ktorých mala majetkovú účasť. Dovolateľ je názoru, že uvedené pochybenia zakladajú arbitrárnosť napadnutého rozsudku. Napokon dovolateľ namietal aj skutočnosť, že súdy nižších inštancií v odôvodnení napadnutého rozsudku neuviedli akým spôsobom mal žalobca preukázať všeobecné podmienky odporovateľnosti podľa § 57 ods. 4 ZKR, keďže mu súčinnosť zo strany úpadkyne nebola poskytnutá.

42. V nadväznosti na námietky dovolateľa najvyšší súd uvádza, že prípustnosť a dôvodnosť dovolania s poukazom na § 420 písm. f) CSP môže založiť arbitrárnosť (svojvoľnosť) alebo zjavná neodôvodnenosť rozhodnutia všeobecného súdu. Podľa ústavného súdu je arbitrárnosť alebo zjavná neodôvodnenosť súdneho rozhodnutia daná najčastejšie rozporom súvislostí právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (II. ÚS 302/2019). V takom prípade všeobecný súd svojim postupom založí nepreskúmateľnosť ním vydaného rozhodnutia, a spravídla tak aj jeho protiústavnosť. Ak nie sú totiž zjavné dôvody toho-ktorého rozhodnutia, svedčí to o ľubovôli v súdnom rozhodovaní, pričom zásada právneho štátu ľubovôľu v rozhodovaní orgánov verejnej moci zakazuje; len vecne správne rozhodnutie a náležite, t. j. zákonom vyžadovaným spôsobom odôvodnené rozhodnutie, napĺňa ako neoddeliteľná súčasť „stanoveného postupu“ - ústavné kritériá vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

43. Dovolací súd viazaný označenými dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) s poukazom na uvedené ďalej skúmal, či odvolací súd v napadnutom rozsudku dal jasné odpovede na všetky pre konanie o určenie neúčinnosti právneho úkonu relevantné skutkové a právne otázky súvisiace s námietkami dovolateľa tak, aby bolo zabezpečené právo žalobcu na spravodlivý proces v dostatočnej miere. Nahliadnutím do napadnutého rozsudku dovolací súd zistil, že súdy nižších inštancií svoje meritórne rozhodnutia založili na rozhodujúcom skutkovom zistení, podľa ktorého žalobca v konaní nepreukázal, že odporované

právne úkony dlžníka ukrátili veriteľov úpadkyne (porovnaj bod 25. a 26. napadnutého rozsudku). Vychádzajúc z tohto skutkového zistenia potom súdy nižších inštancií vyvodili právny záver, že žalobca nepreukázal základnú podmienku odporovateľnosti podľa § 57 ods. 4 ZKR a ďalšie zisťovanie a dokazovanie osobitných podmienok odporovateľnosti podľa § 60 ZKR by bolo nadbytočné (porovnaj bod 29., 30. a 33. napadnutého rozsudku). Odvolací súd teda zjavne nepovažoval za podstatné sa zaoberať žalobcovými tvrdeniami, vykonávať dokazovanie a hodnotiť dôkazy týkajúce sa úmyslu úpadkyne a jej manžela pri predaji nehnuteľnosti na základe kúpnej zmluvy 1 alebo týkajúce sa namietaného konania úpadkyne za žalovanú 5/ pri uzatvorení kúpnej zmluvy 2. Odvolací súd v napadnutom rozsudku vysvetlil, že predmetné tvrdenia sa týkajú osobitných podmienok odporovateľnosti podľa § 60 ZKR, ktoré je odôvodnené zisťovať a dokazovať len v prípade, ak žalobca preukáže naplnenie základných všeobecných podmienok odporovateľnosti podľa § 57 ods. 2 a ods. 4 ZKR (porovnaj bod 29. napadnutého rozsudku).

44. Záver odvolacieho súdu, podľa ktorého žalobca v sporovom konaní nepreukázal, že by odporovanými právnymi úkonmi došlo k ukráteniu veriteľov dlžníka, je pre rozhodnutia súdov nižších inštancií vo veci samej kľúčový. Všetky ďalšie úvahy súdov nižších inštancií, v ktorých sa zaoberali naplnením osobitných podmienok odporovateľnosti ukracujúcich právnych úkonov podľa § 60 ZKR alebo vzájomnými vzťahmi žalovaných s poukazom na § 62 ods. 2 písm. c) ZKR, je potrebné považovať za nadbytočné, keďže prieskum týchto ďalších podmienok mohol logicky prichádzať do úvahy až vtedy, ak by bolo v konaní skutkovo ustálené, že odporovanými právnymi úkonmi skutočne k ukráteniu veriteľov úpadkyne v čase prevodu majetku došlo.

45. Polemika dovolateľa ohľadne úmyslu úpadkyne pri uzatváraní kúpnej zmluvy 1 a ohľadne jej konania za žalovanú 5/ pri uzatváraní kúpnej zmluvy 2 nemá podľa najvyššieho súdu dopad na rozhodnutia súdov vo veci samej s poukazom na kľúčový skutkový záver odvolacieho súdu uvedený vyššie. Dovolací súd pripomína, že súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Ani odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom konaní, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (6Cdo/145/2011). Za predpokladu, že by aj konajúci súd venoval časť odôvodnenia vysporiadaniu sa so stranou sporu nastolenými nadbytočnými skutkovými otázkami, ktoré meritorne rozhodnutie nemôžu ovplyvniť, prípadné nedostatočné odôvodnenie tejto časti odôvodnenia meritórneho rozhodnutia nezakladá dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, ak na rozhodujúce skutkové a právne otázky konajúci súd odpovedal a svoje odpovede odôvodnil dostatočne.

46. Vo vzťahu k námietke dovolateľa, že sa súdy nižších inštancií nevysporiadali a nezohľadnili jeho tvrdenia o tom, že úpadkyňa jemu ako správcovi neposkytli relevantnú súčinnosť, najvyšší súd dáva za pravdu dovolateľovi, že odvolací súd sa k tejto námietke žalobcu v odôvodnení napadnutého rozsudku nevyjadril. S prihliadnutím na charakter dovolacieho konania ako konania o mimoriadnom opravnom prostriedku však netreba opomíňať, že z rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít vyplýva, že nemožno považovať za porušenie práva na spravodlivý proces, ak súd nedá odpoveď na námietku strany sporu, ktorá nie je pre rozhodnutie podstatná (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) zo dňa 12. februára 2004 vo veci D. proti Francúzsku, sťažnosť č. 47287/99; rozsudok ESLP zo dňa 19. apríla 1994 vo veci H. N. T. proti Holandsku, sťažnosť č. 16034/90; rozsudok ESLP zo dňa 21. januára 1999 vo veci I. A. proti Španielsku, sťažnosť č. 30544/96; rozsudok ESLP zo dňa 29. augusta 2000 vo veci C. a M. proti Francúzsku, sťažnosť č. 40490/98; IV. ÚS 115/03; III. ÚS 60/04; III. ÚS 689/2017 (72/2017); III. ÚS 333/2021; rozsudok ESLP zo dňa 9. decembra 1994 vo veci A. F. proti Španielsku, sťažnosť č. 18390/91; rozsudok ESLP zo dňa 9. decembra 1994 vo veci T. R. proti Španielsku, sťažnosť č. 18064/91; rozsudok ESLP zo dňa 19. februára 1998 vo veci T. a ďalší proti Francúzsku, sťažnosť č. 20124/92).

47. Podľa dovolacieho súdu je zjavné, že pre meritorne rozhodnutia súdov nižších inštancií žalobcove tvrdenia ohľadne neposkytnutia súčinnosti správcovi zo strany úpadkyne neboli rozhodujúce. Z pohľadu dovolacieho súdu sa javí, že argumentom o nesplnení povinností úpadkyne voči správcovi sa žalobca snaží ospravedlniť neunesenie dôkazného bremena ohľadne splnenia základnej podmienky odporovateľnosti podľa § 57 ods. 4 ZKR. Otázka súčinnosti úpadcu je podľa dovolacieho súdu otázkou vnútorného vzťahu medzi správcom a úpadcom, pričom prípadná zodpovednosť úpadkyne za

nesplnenie svojich povinností voči správcovi podľa ZKR nie je otázkou, ktorou by sa mali sudy nižších inštancií zaoberať v rámci konania o žalobe správcu o určenie neúčinnosti právnych úkonov.

48. Procesná zodpovednosť za nesplnenie všeobecnej podmienky pre uplatnenie práva odporovať právnomu úkonu podľa § 57 ods. 4 ZKR je bez ohľadu na kvalitu a dodržiavanie vzájomných povinností vo vnútornom vzťahu medzi správcom a úpadcom vždy na strane žalobcu ako iniciátora konania o určenie neúčinnosti právneho úkonu, ktorý splnenie podmienok na podanie odporovacej žaloby tvrdí. Dovolací súd zdôrazňuje, že samotné uvedenie dôvodov, pre ktoré žalobca nebol spôsobilý uniesť dôkazné bremeno, ho nemôže zbaviť procesnej zodpovednosti za splnenie dôkaznej povinnosti, resp. preniesť dôkazné bremeno ohľadne dokazovanej skutočnosti na protistranu. Najvyšší súd nad rámec uvedeného pre úplnosť pripomína, že právny poriadok neposkytnutie súčinnosti zo strany úpadcu predpokladá, a preto oprávňuje správcu súčinnosť úpadcu vynútiť alebo umožňuje získanie informácií o majetku úpadcu z iných zdrojov (porovnaj § 73 a nasl. ZKR).

49. Prípadné nedostatky identifikované v procesnom postupe konajúceho súdu, ktorými možno odôvodniť prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, musia mať na to, aby bolo možné konštatovať porušenie práva na spravodlivý proces, relevantnú mieru intenzity. Identifikovaný nedostatok v odôvodnení napadnutého rozsudku spočívajúci v tom, že odvolací súd explicitne nereagoval na žalobcove tvrdenia, ktorými ospravedlňoval neunesenie dôkazného bremena vo vzťahu k základnej podmienke pre uplatnenie práva odporovať právnomu úkonu podľa § 57 ods. 4 ZKR, nemôže dosahovať relevantnú mieru intenzity porušenia práva na spravodlivý proces pre účely posúdenia napadnutého rozhodnutia ako zmätočného s poukazom na dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, keďže z obsahu dovolania vzhľadom na vyššie uvedené je zjavné, že žalobcove tvrdenia neboli spôsobilé ho zbaviť zodpovednosti za neunesenie dôkazného bremena, a teda ani neboli spôsobilé ovplyvniť meritórne rozhodnutia súdov nižších inštancií. Predmetný nedostatok odôvodnenia napadnutého rozsudku podľa dovolacieho súdu zjavne nie je takým závažným procesným pochybením, ktoré by spôsobovalo zmätočnosť napadnutého rozsudku.

50. Dovolací súd napokon poznamenáva, že CSP je ovládané prejednacou zásadou, v súlade s ktorou je úspech procesnej strany definovaný povinnosťou tvrdenia a dôkaznou povinnosťou a im zodpovedajúcim korelátom v podobe bremena tvrdenia a dôkazného bremena (k tomu porovnaj I. ÚS 24/2019). V súlade s prejednacou zásadou, zásadou kontradiktórnosti konania a koncentračnou zásadou je preukazovanie skutkových tvrdení v sporovom konaní prostredníctvom návrhov na vykonanie dokazovania predovšetkým zodpovednosťou strán sporu (pozri § 185 a nasl. CSP). Nesplnenie dôkaznej povinnosti prináša so sebou také rozhodnutie súdu, ktoré vychádza zo skutkového základu zisteného z tvrdení alebo dôkazov navrhnutých účastníkom (stranou) v opačnom procesnom postavení než je účastník (strana), ktorý nesplnil, alebo nedostatočne splnil svoju dôkaznú povinnosť (pozri III. ÚS 415/2022). V prejednávanej veci na nesplnenie dôkaznej povinnosti doplatil žalobca, pričom dovolací súd opätovne zdôrazňuje, že tvrdenia smerujúce k ospravedlneniu tejto procesnej situácie nie sú spôsobilé tento skutkový záver zmeniť, a preto nevysporiadanie sa s nimi nie je závažným procesným pochybením z hľadiska namietanej vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP.

51. Žalobca v podanom dovolaní namieta aj to, že sudy nižších inštancií sa v konaní nevysporiadali s otázkou, akým spôsobom mal žalobca preukázať hodnotu majetku úpadkyne v čase vykonania právneho úkonu. Dovolací súd len v krátkosti k tejto dovolacej námietke uvádza, že úlohou súdov nižších inštancií v konaní o určenie neúčinnosti právneho úkonu nie je poskytovať žalobcovi odporúčania ohľadne toho, akým spôsobom mal správca získať údaje potrebné pre úspech podanej žaloby a preukázať tak ukrátenie pohľadávok veriteľov. Správca je podľa zákona č. 8/2005 Z. z. o správcoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších právnych predpisov odborne spôsobilou osobou, ktorá má ovládať ZKR a z neho plynúce oprávnenia voči úpadcovi a iným subjektom slúžiace na zabezpečenie zistenia majetku dlžníka. Na podklade tejto námietky žalobcu najvyšší súd neidentifikoval nesprávny procesný postup súdov nižších inštancií, nakoľko povinnosťou súdu z hľadiska dodržania náležitostí odôvodnenia rozhodnutia podľa dovolacieho súdu nie je odpovedať strane sporu na jej hypotetické otázky ohľadne toho, aké úkony mali byť vykonané alebo aké dôkazy mali byť stranou sporu predložené za účelom dosiahnutia úspechu žaloby v sporovom konaní.

52. Dovolací súd sumarizuje, že vyššie uvedené námietky dovolateľa spochybňovali dostatočnosť a preskúmateľnosť odôvodnenia napadnutého rozsudku len v rozsahu nevysporiadania sa s okolnosťami

prejednávanej veci, ktoré boli irelevantnými pre rozhodnutia súdov vo veci samej. Odôvodnenie napadnutého rozsudku považuje najvyšší súd v rozsahu kľúčových skutkových zistení a právnych argumentov za logické, zrozumiteľné, jasné a najmä presvedčivé, a preto spĺňa všetky požiadavky kladené na odôvodnenie rozsudku právom na spravodlivý proces, čo vylučuje prípustnosť dovolania s poukazom na § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd tiež nezistil namietanú arbitrárnosť napadnutého rozsudku, keďže z obsahu spisu nevyplýva, že by skutkové a právne závery súdov nižších inštancií boli prijaté v rozpore s pravidlami formálnej logiky alebo v zrejmom omyle konajúcich súdov.

K prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP

53. Dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP, rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky, a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

54. Dovolací súd zdôrazňuje, že relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP je právna (nie skutková) otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Musí ísť pritom o takú právnu otázku, ktorá bola podľa názoru dovolateľa odvolacím súdom vyriešená nesprávne (porovnaj § 432 ods. 1 CSP) a pri ktorej - s prihliadnutím na individuálne okolnosti veci (prípadu) - zároveň platí, že ak by bola vyriešená správne, súdy by nevyhnutne rozhodli inak, pre dovolateľa priaznivejším spôsobom.

55. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

56. Riešenie skutkovej otázky (quaestio facti) je v sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec. S istým zjednodušením možno konštatovať, že otázkou skutkovou (faktickou) je pravdivosť či nepravdivosť skutkových tvrdení procesných strán. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení (to znamená až po vyriešení skutkových otázok) prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad (3Cdo/218/2017, 3Cdo/150/2017, 4Cdo/7/2018, 4Cdo/32/2018, 7Cdo/99/2018).

57. Vo vzťahu k nemožnosti posúdenia skutkových otázok pri dovolaní podľa § 421 ods. 1 CSP je potrebné poukázať tiež na to, že dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Najvyšší súd v dovolacom konaní nevykonáva dokazovanie, preto ani nemôže prehodnocovať dôkazy vykonané v konaní na súdoch oboch inštancií a v zásade ani posudzovať správnosť z nich vyvedených skutkových zistení (záverov).

Dovolateľ v súvislosti s dôvodom prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP naformuloval tri otázky, pričom prvú z nich vymedzil nasledovne:

Možno spravodlivo v rámci odporovacej žaloby správcu vyvolanej konkurzom vyhláseným na majetok fyzickej osoby podnikateľa žiadať od správcu preukázanie majetkových pomerov úpadkyne za účelom

posúdenia, či jej zostávajúci majetok po uzavretí kúpnej zmluvy 1 postačoval na uspokojenie vtedy existujúcich splatných pohľadávok tých veriteľov, ktorí sa následne prihlásili do konkurzu, keď úpadkyňa v postavení tak fyzickej osoby ako aj podnikateľa a teda aj účtovnej jednotky vôbec neposkytla správcovi súčinnosť v rozsahu kompletného účtovníctva a neposkytla ani ďalšie informácie o stave majetku a správca teda nemal objektívnu možnosť stanoviť hodnotu zostávajúcemu majetku ku dňu po vykonaní odporovaného úkonu?

58. Vo vzťahu k dovolateľom formulovanej otázke najvyšší súd z obsahu napadnutého rozsudku zisťuje, že zamietnutie žaloby konajúce súdy odôvodnili skutkovým zistením, podľa ktorého sa žalobcovi nepodarilo preukázať, že by v dôsledku napadnutých právnych úkonov došlo k ukráteniu niektorého z veriteľov dlžníka. Citovaná otázka dovolateľa (a jej odôvodnenie) nie je otázkou právnou, ale otázkou skutkovou, ktorá môže byť riešená len v konkrétnych súvislostiach (rozhodnutia NS SR sp. zn. 5Cdo/126/2009 a 3Cdo/130/2010), keďže sa vzťahuje na výsledky vykonaného dokazovania. Takto vymedzené nesprávne právne posúdenie dovolateľom preto nemožno považovať za súladné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP v spojení s § 432 ods. 1 a 2 CSP.

59. Pre úplnosť vo vzťahu k dovolateľom formulovanej otázke najvyšší súd v súlade so závermi súdov nižších inštancií uvádza, že súd v konaní o žalobe o určenie neúčinnosti právneho úkonu podanej s poukazom na § 57 a § 60 ZKR nemôže rozhodnúť o neúčinnosti odporovaného právneho úkonu v súlade s § 57 ods. 4 ZKR bez toho, aby mal preukázané, že týmto právnym úkonom došlo k ukráteniu pohľadávky niektorého z veriteľov dlžníka. Úspešnosť odporovacej žaloby vždy závisí od toho, či sa majetok dlžníka zmenšil, v akom rozsahu a aký majetok ostane dlžníkovi na uspokojenie pohľadávky (porovnaj ĎURICA, M. § 57 [Právo odporovať právnomu úkonu]. In: ĎURICA, M. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. 4. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 501-526). Z obsahu napadnutého rozsudku je zjavné, že zamietnutie žaloby konajúce súdy odôvodnili skutkovým zistením, podľa ktorého sa žalobcovi nepodarilo preukázať, že by v dôsledku napadnutých právnych úkonov došlo k ukráteniu niektorého z veriteľov dlžníka. Citovaná otázka dovolateľa a jej odôvodnenie podľa dovolacieho súdu pôsobí ako snaha ospravedlniť nesplnenie dôkaznej povinnosti žalobcu vo vzťahu k preukázaniu všeobecnej podmienky odporovateľnosti právnomu úkonu podľa § 57 ods. 4 ZKR tým, že zodpovednosť za dôkaznú núdzu sa pripíše úpadkyňi, ktorá podľa názoru dovolateľa neposkytla pri zisťovaní majetku dostatočnú súčinnosť a preukázanie tejto podmienky sa preto stalo objektívne nemožným.

60. Dovolací súd k tomu uvádza, že práva a povinnosti vyplývajúce zo vzťahu medzi konkurzným správcom a úpadkyňou nie sú predmetom tohto konania o určenie neúčinnosti právneho úkonu. Je výlučne vecou správcu, aby si svoj vzťah s úpadkyňou vysporiadal a jej nesúčinnosť pri zisťovaní majetku vyriešil v súlade s ustanoveniami ZKR. Pokiaľ by aj boli okolnosti konania také, že faktickú zodpovednosť za nepreukázanie rozhodujúceho skutkového tvrdenia žalobcu o ukrátení veriteľov napadnutými právnymi úkonmi by skutočne niesla úpadkyňa, pripísanie faktickej zodpovednosti za dôkaznú núdzu konkrétnemu subjektu odlišnému od žalobcu nie je v tomto prípade dôvodom na určenie neúčinnosti odporovaných právnych úkonov, nakoľko bez ohľadu na to, kto nesie faktickú zodpovednosť za dôkaznú núdzu v prejednávanej veci, pre toto konanie je rozhodujúce, že ukrátenie veriteľa nebolo v prejednávanej veci preukázané, čo predstavuje dôvod na zamietnutie žaloby o určenie neúčinnosti právneho úkonu. Inými slovami pripísanie zodpovednosti za nesplnenie dôkaznej povinnosti žalobcu úpadkyňi by nič nezmenilo na rozhodujúcom skutkovom zistení, že neboli preukázané základné podmienky odporovateľnosti právnomu úkonu podľa § 57 ods. 4 ZKR a súdy by tak aj za takýchto okolností zamietli žalobu z rovnakého dôvodu bez ohľadu na namietanú nesúčinnosť úpadkyne so správcom.

61. S poukazom na vyššie uvedené dovolací súd sumarizuje, že skúmanie subjektu fakticky zodpovedného za dôkaznú núdzu žalobcu je nadbytočnou otázkou, ktorá nie je spôsobilá v tomto konaní ovplyvniť meritórne rozhodnutia súdov nižších inštancií. Dovolateľom položená otázka nebola v kontexte prejednávaneho sporu otázkou, ktorou by sa súdy nižších inštancií mali zaoberať, a preto nemôže byť posúdená ako kľúčová pre rozhodnutie vo veci samej, a teda nemôže byť posúdená ani ako otázka zakladajúca prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Meritórne rozhodnutie súdu prvej inštancie, ako ani napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, odpoveď na dovolateľom položenú otázku nemôže ovplyvniť, preto najvyšší súd uzatvára, že ide o otázku hypotetickú, ktorá nie je spôsobilá založiť prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP.

62. Dovolateľ svoje ďalšie otázky, od ktorých odvodzoval prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, naformuloval nasledovne:

Možno za ukrátenie veriteľov považovať skutočnosť, keď nehnuteľnosť bola predaná zjavne pod cenu a súčasne nebolo preukázané riadne vyplatenie kúpnej ceny a teda je zrejmé, že došlo k zmenšeniu majetku úpadcu?

Možno za spriaznenú osobu pre účely odporovacej žaloby považovať osobu, ktorá uzatvorí s úpadcom kúpnu zmluvu na nehnuteľnosť (1. odporovaný právny úkon) a následne prevedie kúpnu zmluvu 2 (2. odporovaný právny úkon) túto nehnuteľnosť na blízku osobu (dcéru, syna) úpadcu? Resp. možno uvedené vzhľadom na skutkové a časové súvislosti hodnotiť aj ako jeden úkon, keď vlastnícke právo k nehnuteľnosti v konečnom dôsledku nadobudne dcéra úpadcu, a teda úmysel ukrátiť veriteľa by sa predpokladal?

63. K obom dovolateľom formulovaným otázkam najvyšší súd uvádza, že nejde o otázky, od ktorých by záviselo napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Dovolací súd opätovne pripomína, že sudy nižších inštancií žalobu zamietli na základe skutkového zistenia, podľa ktorého žalobca v konaní nepreukázal ukrátenie veriteľov úpadkyne v súvislosti s odporovanými právnymi úkonmi, keďže sa žalobcovi nepodarilo preukázať aký majetok v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy 1 úpadkyni ostal na uspokojenie pohľadávok jej veriteľov. Na predmetnom rozhodujúcom skutkovom zistení odôvodňujúcim zamietnutie žaloby by nič nemohol zmeniť ani prípadný záver súdu, že v čase uzavretia kúpnej zmluvy 1 došlo k zmenšeniu majetku úpadkyne alebo záver, že úpadkyňa, jej manžel a žalovaní boli spriaznenými osobami. Predmetné žalobcom namietané skutočnosti by mohli byť v predloženej veci relevantné výlučne za predpokladu, že by súd ustálil, že úpadkyni v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy 1 nezostal dostatočný majetok na uspokojenie pohľadávok jej veriteľov, čím by došlo k ukráteniu veriteľov. Keďže však takáto skutočnosť nebola zistená z dôvodu dôkaznej núdze na strane žalobcu, nebol dôvod, aby sa sudy nižších inštancií zaoberali vyššie uvedenými otázkami žalobcu.

64. Dovolací súd sumarizuje, že tak pri kladnej, ako aj zápornej odpovedi na predložené otázky, tieto by neboli spôsobilé nijakým spôsobom ovplyvniť napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, a preto ich nemožno považovať za kľúčové (rozhodujúce) pre rozhodnutia súdov nižších inštancií vo veci samej. Najvyšší súd preto považuje za nadbytočné, aby podrobil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu meritórnemu prieskumu v dovolacom konaní. Dovolanie žalobcu s poukazom na nastolené hypotetické otázky podradené pod dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci považuje dovolací súd za neprípustné. Nad rámec uvedeného dovolací súd poznamenáva, že námietkami dovolateľa vo vzťahu ku skutkovým zisteniam konajúcich súdov, ktoré dovolateľ uvádzal v súvislosti s vyššie citovanými otázkami, sa v tomto konaní nezaoberal, keďže je viazaný zisteným skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP) a nesprávne posúdenie skutkovej otázky nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP.

Záver

65. Najvyšší súd s poukazom na všetky vyššie uvedené skutočnosti uzatvára, že nezistil dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, keďže napadnutým rozhodnutím zjavne nebolo zasiahnuté nesprávnym procesným postupom súdov nižších inštancií do práva na spravodlivý proces žalobcu v intenzite relevantnej pre dovolacie konanie, ako ani dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, keďže napadnuté rozhodnutie nezáviselo od dovolateľom nastolených otázok. Dovolací súd preto dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c), písm. f) CSP.

66. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd ďalej neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

67. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.